

**การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของครู
โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร**
**ADMINISTRATION ACCORDING TO GOOD GOVERNANCE OF THE DIRECTOR BASED
ON TEACHER PARTICIPATION WATSEESUK SCHOOL CHOMTHONG DISTRICT
UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION**

พิไลพร นิ่งพุทธา¹ จามจุรี จำเมือง²

Received : January 21, 2025

Revised : February 3, 2025

Accepted : March 22, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) แนวทางการพัฒนา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4.20 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเปิดเผยและให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รองลงมา คือ ด้านกลไกสนับสนุนและเสริมสร้างศักยภาพการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และต่ำสุด คือ การรับฟังและบริหารจัดการข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้ (1) ส่งเสริมให้ครูมีพื้นที่แสดงความคิดเห็นอย่างปลอดภัยและเคารพกัน (2) การมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนแรก (3) สร้างช่องทางสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มเฟซบุ๊ก กลุ่มไลน์ หรือกล่องรับความคิดเห็นเพื่อให้ครูรู้สึกสบายใจในการแสดงความคิดเห็น (4) สรุปผลการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในที่ประชุมใหญ่ของคณะครู โดยไม่ระบุชื่อรายบุคคล เพื่อสร้างความโปร่งใส (5) ติดตามและประเมินผลการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ : การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล, การมีส่วนร่วม

¹นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

²อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Abstract

This research aimed to (1) study the administration based on good governance in terms of teacher participation at Wat Seesuk School, Chom Thong District, under the Bangkok Metropolitan Administration, and (2) examine the development guidelines for such administration. The population consisted of school administrators and teachers from Wat Seesuk School. The research instruments were a questionnaire and a structured interview conducted with three experts. The collected data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research results found that 1) The administration based on good governance regarding teacher participation at Wat Seesuk School, Chom Thong District, under the Bangkok Metropolitan Administration was found to be at a high level overall. The highest-rated aspect was transparency and information sharing with stakeholders, followed by support mechanisms for participation. The lowest-rated aspect was the management of stakeholder feedback. 2) The development guidelines include: (1) fostering a safe and respectful space for teacher expression. (2) involving teachers from the early stages of decision-making. (3) using informal communication channels (e.g., LINE, Facebook, suggestion boxes). (4) reporting evaluation results anonymously to ensure transparency. (5) establishing systematic monitoring and evaluation.

Keyword: Administration according to good governance of the director, Teacher participation

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ "การศึกษา" หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต "การศึกษาตลอดชีวิต" หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2542 น. 2, 6)

กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการภารกิจหลักตามยุทธศาสตร์ชาติ ร่างแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 – 2580) ฉบับปรับปรุง ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อน ประเด็น 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ในแผนย่อยที่ 3.3 การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ประเด็น 12 การพัฒนาการเรียนรู้ และประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยเฉพาะหมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ จึงได้กำหนดหลักการสำคัญ ไว้ดังนี้ (1) สร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียน และประชาชน โดยให้ทุกหน่วยงานนำรูปแบบการทำงานที่บูรณาการการทำงานร่วมกัน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อสานต่อความร่วมมือที่เข้มแข็ง และสร้างหลักประกันว่าทุกคนจะต้องมีการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างครอบคลุมทุกพื้นที่ (2) สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบต่อตนเอง องค์กร ประชาชน และประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา (3) ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อมุ่งเน้นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน และประชาชน โดยมุ่งเป้าหมายการพัฒนาการศึกษา เพื่อร่วมกัน “พลิกโฉมการศึกษาสู่ยุคดิจิทัล” (*Transforming Education to Fit in the Digital Era*) ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยคำนึงถึงชาติ ศาสนา ศิลปะ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม กีฬา ความปลอดภัย ความมีโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ (นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2567 น.1)

แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569) ถือเป็นแผนการศึกษาสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร มีเป้าหมายสำคัญในการวางแผนทางการศึกษา เพื่อกำหนดกรอบทิศทาง และแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และการพัฒนากรุงเทพมหานครจะส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีศักยภาพได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัต และบริบทที่เปลี่ยนแปลงภายใต้การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และดิจิทัลเพื่อการศึกษาควบคู่กับ

การพัฒนาระบบการศึกษาตามบริบทของกรุงเทพมหานคร โดยมีวิสัยทัศน์ คือ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาสู่อัตลักษณ์ผู้เรียนแห่งมหานครที่พร้อมด้วยคุณธรรม พันธกิจ (๑) ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ (๒) ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้มีอัตลักษณ์แห่งมหานคร (๓) เสริมสร้างประสิทธิภาพจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม และทั่วถึง (๔) ส่งเสริม และพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการดิจิทัลเพื่อการศึกษา (๕) เสริมสร้าง และพัฒนาทุนมนุษย์และบริหารจัดการสู่องค์การสมรรถนะสูง โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ 5 ประเด็น คือ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาผู้เรียนตามอัตลักษณ์แห่งมหานคร ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยกระดับประสิทธิภาพจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม และทั่วถึง ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการดิจิทัลเพื่อการศึกษา ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาทุนมนุษย์ และบริหารจัดการสู่องค์การสมรรถนะสูง พันธกิจ (๑) ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ (๒) ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้มีอัตลักษณ์แห่งมหานคร (๓) เสริมสร้างประสิทธิภาพจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม และทั่วถึง (๔) ส่งเสริม และพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการดิจิทัลเพื่อการศึกษา (๕) เสริมสร้าง และพัฒนาทุนมนุษย์ และบริหารจัดการสู่องค์การสมรรถนะสูง

ปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยได้นำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆให้ทันสมัย และเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล 2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ ๓) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน และกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ ๔) หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่นๆ ๕) หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน ๖) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ซึ่งประกอบด้วย 1) การเปิดเผยและให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) การรับฟังและบริหารจัดการข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) การร่วมบริหารราชการและติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงาน 4) กลไกสนับสนุนและเสริมสร้างศักยภาพการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในบริบทของโรงเรียนวัดสีสุก ผู้วิจัยเลือกศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม เพราะ การมีส่วนร่วมของครูถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้แนวคิดของธรรมาภิบาลซึ่งเป็นหลักการบริหารที่เน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้ครูรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร มีแรงจูงใจในการทำงาน และพร้อมร่วมกันพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาต่างๆเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม วิเคราะห์ออกมาเป็นประเด็นได้ ดังนี้ ฝ่ายบริหารไม่

เปิดเผยข้อมูลแก่ครูทุกท่านอย่างเท่าเทียม เมื่อเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นมักจะไม่สนับสนุนความคิดเห็นนั้น ครูทุกท่านไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการทำงาน การวางแผนงาน และไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ผู้บริหารตัดสินใจได้ นำมาสู่ปัญหาในการปฏิบัติงาน ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เป็นในทางเดียวกัน เกิดความล่าช้าในงานต่าง ๆ เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ รวมถึงการกำหนดหน้าที่และการมอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ไม่ตรงตามศักยภาพของครู จากปัญหาการวิจัยผู้วิจัยสรุปประเด็นที่จะใช้ศึกษา เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านความร่วมมือของครู โรงเรียนวัดสีสุก

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร

1.2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีการวิจัย

1. วิธีการวิจัย

ประชากร คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ประกอบด้วย (1) การเปิดเผยและให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (2) การรับฟังและบริหารจัดการข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) การร่วมบริหารราชการและติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงาน (4) กลไกสนับสนุนและเสริมสร้างศักยภาพการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านความร่วมมือของครู โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้มี ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์

เครื่องมือฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านความร่วมมือของครู โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งออกแบบในลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีส่วนร่วม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

เครื่องมือฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านความร่วมมือของครู โรงเรียนวัดสีสุก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร โดยนำค่าเฉลี่ยของแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มาสร้างเป็นประเด็นสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ ชื่อ เพศ อายุ คุณวุฒิ และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์ตามโครงสร้างของโครงสร้างเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านความร่วมมือของครู โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมาจากค่าเฉลี่ยของแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและสร้างเครื่องมือที่ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการศึกษามา ปรับปรุงและพัฒนาสร้างเป็นเครื่องมือ โดยการปรึกษาและรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านความร่วมมือของครู โรงเรียนวัดสี่สุท เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 เสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) และนำแบบสอบถามมาปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่มีความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหา อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปทดลอง (Try-out) ใช้กับประชากรโรงเรียนอื่น ในเขตจอมทอง จำนวน 30 คน

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามที่ได้คืน มาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Q-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1978) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.97

ขั้นตอนที่ 6 นำประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านของแบบสอบถามมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบประเด็นสัมภาษณ์ก่อน และไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรโรงเรียนวัดสี่สุท สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดสี่สุท สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนโรงเรียนวัดสี่สุท สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานครเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 35 ฉบับ

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลแบบสอบถามมีความสมบูรณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลการตอบแบบสอบถามมาจัดระบบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและนำเสนอในรูปของตารางและความเรียง โดยใช้สถิติในการวิจัย ดังนี้

แบบสอบถามฉบับที่ 1 ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

แบบสอบถามฉบับที่ 1 ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของ คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (John W. Best, 1970, p. 190) ดังนี้

4.50 - 5.00 แสดงว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 แสดงว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก

2.50 - 3.49 แสดงว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 แสดงว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 แสดงว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา(Content Analysis) จากแบบสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนวัดสี่สุม สำนักงานเขตจอมทองกรุงเทพมหานคร

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความถี่ (Frequency)

2. ร้อยละ (Percentage)

3. ค่าเฉลี่ย (μ)

4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

5. การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1.1 วิเคราะห์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสี่สุม เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร

ข้อที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของครู	μ	σ	ลำดับที่	ความหมาย
1	ด้านการเปิดเผยและให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.37	0.86	3	มาก
2	การรับฟังและบริหารจัดการข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	3.86	0.94	4	มาก
3	การร่วมบริหารราชการและติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงาน	4.27	0.67	1	มาก
4	กลไกสนับสนุนและเสริมสร้างศักยภาพการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.33	0.72	2	มาก
		4.20	0.79	-	มาก

จากตารางที่ 1.1 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสี่สุม เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 1 ด้านการเปิดเผย และให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.86$) รองลงมาคือ ด้านที่ 4 กลไกสนับสนุนและเสริมสร้างศักยภาพการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.72$) และต่ำสุดคือ ด้านที่ 2 การรับฟังและบริหารจัดการข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\mu = 3.86$, $\sigma = 0.94$)

ตารางที่ 1.2 สรุป แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความคิดเห็นตรงกัน 3 คน ทรงคุณวุฒิที่มีความคิดเห็นตรงกัน 2 คน และทรงคุณวุฒิที่มีความคิดเห็น 1 คน เรียงลำดับ ดังนี้

แนวทาง ในการพัฒนา	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3	ค่าความ คิดเห็น
1. ส่งเสริมให้ครูมีพื้นที่แสดงความเห็นอย่างปลอดภัยและเคารพกัน	✓	✓	✓	3
2. การมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนแรก	✓	✓	✓	3
3. สร้างช่องทางสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มไลน์ กลุ่มเฟซบุ๊ก หรือกล่องรับความคิดเห็น เพื่อให้ครูรู้สึกสบายใจในการแสดงความคิดเห็น	✓	✓	✓	3
4. สรุปผลการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในที่ประชุมใหญ่ของคณะครู โดยไม่ระบุชื่อรายบุคคล เพื่อสร้างความโปร่งใส	✓	✓	✓	3
5. ติดตามและประเมินผลการพัฒนาอย่างเป็นระบบ	✓	✓	✓	3

จากตารางที่ 1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นตรงกัน 3 คน เสนอแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ (1) ส่งเสริมให้ครูมีพื้นที่แสดงความเห็นอย่างปลอดภัยและเคารพกัน (2) การมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนแรก (3) สร้างช่องทางสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มไลน์ กลุ่มเฟซบุ๊ก หรือกล่องรับความคิดเห็น เพื่อให้ครูรู้สึกสบายใจในการแสดงความคิดเห็น (4) สรุปผลการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในที่ประชุมใหญ่ของคณะครู โดยไม่ระบุชื่อรายบุคคล เพื่อสร้างความโปร่งใส (5) ติดตามและประเมินผลการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเปิดเผย และให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รองลงมา คือ กลไกสนับสนุนและเสริมสร้างศักยภาพการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการร่วมบริหารราชการ และติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงาน และต่ำสุด คือ การรับฟัง และบริหารจัดการข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสีสุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ประเด็นสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกันทั้ง 3 ท่าน มาสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู ดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมให้ครูมีพื้นที่แสดงความเห็นอย่างปลอดภัย และเคารพกัน
- 2) การมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนแรก
- 3) สร้างช่องทางสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มไลน์ กลุ่มเฟซบุ๊ก หรือกล่องรับความคิดเห็น เพื่อให้ครูรู้สึกสบายใจในการแสดงความคิดเห็น

4) สรุปผลการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในที่ประชุมใหญ่ของคณะครู โดยไม่ระบุชื่อรายบุคคล เพื่อสร้างความโปร่งใส

5) ติดตามและประเมินผลการพัฒนาอย่างเป็นระบบ
อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผล การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสี่สุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสี่สุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ส่งเสริมให้ครูได้มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพในทุกกระบวนการ ทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น การร่วมวางแผนและติดตามการดำเนินงาน ตลอดจนการเสริมสร้างศักยภาพให้แก่ครู ซึ่งสะท้อนถึงการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารอย่างแท้จริง ด้านการเปิดเผยและให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครูมีการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนวัดสี่สุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร มีระบบการสื่อสารภายในที่มีประสิทธิภาพ มีการเผยแพร่ข้อมูลทั้งผ่านเอกสารและสื่อออนไลน์อย่างสม่ำเสมอ ด้านการร่วมบริหารราชการและติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงาน แสดงว่าโรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีบทบาทร่วมในการวางแผน กำหนดแนวนโยบาย และติดตามผลการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ ด้านกลไกสนับสนุนและเสริมสร้างศักยภาพการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การส่งเสริมให้ครูมีโอกาสพัฒนาทักษะและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานร่วมกัน ถือว่าเป็นอีกหนึ่งด้านที่โรงเรียนดำเนินการได้ในระดับมาก เช่น การจัดอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือการเปิดพื้นที่ให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ที่ชื่อว่า กลไกและโครงสร้างสนับสนุนคือหัวใจของการมีส่วนร่วมที่ยั่งยืน

การที่โรงเรียนวัดสี่สุกมีผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของครูอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของระบบการบริหารที่มุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ตลอดจนการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพขององค์กรและการสร้างวัฒนธรรมการบริหารที่โปร่งใส มีธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกานดา สุไลมาน (2560, น.4) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของข้าราชการครูสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า (1) การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายได้แก่ หลักคุณธรรม (2) การปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของข้าราชการครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรม และความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและการให้ความร่วมมือแก่สถานศึกษาและชุมชน การพัฒนาแผนการสอนและสื่อการสอน การปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู การจัดกิจกรรมที่เน้นผลถาวรแก่ผู้เรียน และการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายได้แก่ การจัดกิจกรรมที่เน้นผลถาวรแก่ผู้เรียนและการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (3) การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กับ การปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณวิชาชีพของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐธิดา มั่นศักดิ์ (2566, น.1) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนราชมนตรี (ปลื้ม-เชื่อนนกุล)เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนราชมนตรี (ปลื้ม-เชื่อนนกุล) เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการแบ่งผลประโยชน์)

รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และต่ำสุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนราชมนตรี (ปลื้ม-เชื้อมนุกูล) เขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนี้ (1) วางแผนร่วมกับผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียน (2) มีส่วนร่วมในการจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียน (3) จัดทำแหล่งเรียนรู้ให้สามารถใช้ในการเรียนการสอนในชีวิตประจำวันได้ (4) มีส่วนร่วมในการประเมินโครงการของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ

2. แนวทางการพัฒนา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสี่สุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร มีพหุแนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสี่สุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นตรงกันทั้ง 3 ท่าน ดังนี้ (1) ส่งเสริมให้ครูมีพื้นที่แสดงความคิดเห็นอย่างปลอดภัย และเคารพกัน (2) การมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนแรก (3) สร้างช่องทางสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มไลน์ กลุ่มเฟซบุ๊ก หรือกล่องรับความคิดเห็น เพื่อให้ครูรู้สึกสบายใจในการแสดงความคิดเห็น (4) สรุปผลการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในที่ประชุมใหญ่ของคณะครู โดยไม่ระบุชื่อรายบุคคล เพื่อสร้างความโปร่งใส (5) ติดตามและประเมินผลการพัฒนาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาธิป เสาหงษ์ (2560, น.4) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันและการไว้วางใจกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยณัฐ ทั้งจันทร์แดง(2564, น.301-302) วิจัย เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญเรือง วิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผน และปฏิบัติงานร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากแนวทางการ พัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนวัดสี่สุก เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสามารถนำมาสังเคราะห์เป็นโครงการที่ใช้ในแผนพัฒนาโรงเรียนในปีถัดไปได้ดังนี้

1) ควรพัฒนาการรับฟังและบริหารจัดการข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยส่งเสริมให้ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นจากหลายช่องทางทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการ

2) จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกันทั้ง 3 ท่าน (1) ส่งเสริมให้ครูมีพื้นที่แสดงความคิดเห็นอย่างปลอดภัย และเคารพกัน (2) การมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนแรก (3) สร้างช่องทางสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มไลน์ กลุ่มเฟซบุ๊ก หรือกล่องรับความคิดเห็น เพื่อให้ครูรู้สึกสบายใจในการแสดงความคิดเห็น (4) สรุปผลการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในที่ประชุมใหญ่ของคณะครู โดยไม่ระบุชื่อรายบุคคล เพื่อสร้างความโปร่งใส (5) ติดตามและประเมินผลการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ในรูปแบบ โครงการที่จะนำไปใช้พัฒนาสถานศึกษาได้จำนวน 2 โครงการ เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร และครู

โครงการที่ 1: โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

การร่วมกันวางแผนการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครู โดยครูทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือทำ ตั้งแต่ขั้นตอนแรก ไม่ว่าจะเป็นแผนพัฒนางาน การพัฒนาหลักสูตร การทบทวนหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน

โดยเปิดรับฟังความคิดเห็นอย่างเป็นระบบ และนำมาปรับใช้อย่างเหมาะสม

โครงการที่ 2: โครงการพัฒนาครูและบุคลากร

การจัดการอบรมการจัดการเรียนการสอน Active Learning การทำ PLC เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงาน และการอบรมพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลทั้งของผู้บริหารและครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายในโรงเรียน มีติดตามและประเมินผลการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในด้านอื่นๆ ของครู โรงเรียนวัดสี่สุม เขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร

2) ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของครู ในเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาบริบทที่หลากหลาย เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

รายการอ้างอิง

- กมลพรรณ พึ่งด้วง. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. (2546). ในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2546.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- สิทธิชัย อุตทาส. (2562). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เสน่ห์ จัฏโธ. (2557). แนวคิดธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภาครัฐ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัย.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). รายงานการวิจัย การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อาทิตยา สุขศรี. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Amstien, S.R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216-224.
- Austeb, Steven. (2012). *Governance and School Boards in Non-State Schools in Australia*, Ed.D. Dissertation, Griffith University.
- Best, John W. (1970). *Research in Education*. 3rd ed. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measure For Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for International Studies*. New York: Cornell University Press.